

СТАНОВИЩЕ

от д-р Христо Делчев – член на Научно жури (Заповед N 79/06.10.2021)

Относно: кандидатурата на д-р Мария Василева Наумова, гл. асистент в Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания (ИБЕИ) - БАН за заемане на академичната длъжност ДОЦЕНТ по професионално направление 4.3 Биологични науки, научна специалност ЗООЛОГИЯ (Арахнология), за нуждите на секция „Биоразнообразие и екология на безгръбначните животни“ на отдел „Животинско разнообразие и ресурси“ в ИБЕИ-БАН, обявен в бр. 61 на Държавен вестник от 03.07.2021.

В обявения конкурс д-р Мария Наумова участва с **30** научни публикации (3 от които в основата на нейната дисертацията за получаване на образователната и научна степен ДОКТОР) в това число: **21** статии и една глава от книга са във връзка с настоящия конкурс, като **16** от тях са публикувани в списания с импакт фактор, а останалите в реферирани чуждестранни и български списания с импакт ранг. За значимостта на научните публикации говори и фактът, че **13** от тях са цитирани **35** пъти, като **27** от цитиранията са в списания с импакт фактор.

Основните приоритети в изследванията и са в областта на таксономията, фаунистиката и екологията на паякообразните (Arthropoda: Araneae, Opiliones, Pseudoscorpiones, Soliphugae) от Балканския полуостров. Разработваните проблеми са изключително актуални, както в теоретичен, така и в теоретико-приложен аспект, защото имат отношение към съхраняването и опазването на фаунистичното разнообразие на разглежданите групи.

Главните резултати от научно-изследователската и дейност могат да бъдат групирани така:

Таксономични приноси - засягат описание на 3 вида паяци нови за науката (15, 20), установяването на нов синоним (28), преописанието на подвид и повдигането му във видов ранг (7), описание на неизвестната женска и преописание на мъжкия на таксон от видовата група, както и изясняването на таксономични проблеми на базата на нови таксономични илюстрации и баркодинг за 59 вида паяци, 1 вид сенокосец и 1 вид солифуга (7, 8, 10, 15, 20, 22, 26, 27, 28).

Фаунистични приноси - обхващат установяването и публикуването на нови данни за разпространението на паякообразните (Araneae, Opiliones, Pseudoscorpiones, Soliphugae) в Албания, България, Босна и Херцеговина, Европа, Гърция, Северна Македония, Сърбия и Турция (3, 7, 8, 9, 10, 13, 15, 20, 22, 25, 26, 28).

Значителен принос в това отношение е изготвянето на анотиран чеклист и каталог на паяците в Черна гора, на базата на литературни и оригинални данни за 144 вида. Списъкът включва 289 вида от 38 семейства (13).

Съществен принос е и направените критични прегледи на географското разпространение на вида *Galeodes graecus* (Soliphugae) и род *Dolomedes* (Araneae) на Балканския полуостров (12, 27).

Трябва да бъдат отбелязани и биоспелеологичните изследвания, които обхващат нови данни за разпространението на 91 вида паяци от 16 семейства, намерени в 157 пещери.

В рамките на международен проект са представени и данни за видовия състав на съобществата от паяци в 475 геореферирани подземни находища (16). Пълната информация е обхваната от Глобалния информационен портал за биологичното разнообразие (GBIF) (Mammola & Cardoso 2019).

Екологични приноси - засягат събирането на данни, описващи съобществата членестоноги, представители на пет биогеографски региона на Европа, като е установено, че контролът на вредителите, основаващ се на листово или системно приложение на химически пестициди, влияе негативно на обилието на полезни артроподни съобщества (11). Резултатите могат да бъдат използвани в научно-приложен аспект.

Изследвано е и биоразнообразието на епигейните паяци в типичен регион за отглеждане на картофи в Югозападна България и е установено че плътността на популациите епигейни паяци се влияе по-негативно от обилните валежи и типа напояване, отколкото от използването на определени инсектициди (18).

Направен е и биоценологичен анализ на паяците и разпространението им по височинен градиент (от 89 до 2080 m надм.в.) в планината Кожуф в Северна Македония.

Критичните бележки и препоръки, които могат да бъдат направени след рецензирането на представените трудове са от формален характер и нямат място в настоящото становище.

Голяма част от резултатите и приносите на д-р Наумова са свързани и с участието и в 8 национални научни и научно-приложни проекта. Трябва да се отбележи и участието и в **4** международни и 1 национална конференции. Тя е изготвила и 17 рецензии за международни научни списания, което също показва, че е признат учен в арахнологичната гилдия.

В заключение убедено заявявам, че представените резултати и приноси от научно-изследователската дейност на д-р Мария Наумова, показват нейната професионална компетентност, целенасоченост в проучванията и вкус към съвременните насоки при изследванията, което я представя като модерен учен - арахнолог. Представената информация показва, че д-р Наумова покрива изискванията за заемането на академичната длъжност **ДОЦЕНТ** съгласно Закона за развитие на академичния състав в Р. България, както и критериите на Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания – БАН (при минимум от 430 необходими точки, тя събира 445).

Това ми дава основание да препоръчам на Научното жури да гласува за кандидатурата на гл. ас. д-р Мария Василева Наумова за заемане на академичната длъжност ДОЦЕНТ по Зоология (Арахнология) за нуждите на секция „Биоразнообразие и екология на безгръбначните животни“ на отдел „Животинско разнообразие и ресурси“ в ИБЕИ-БАН.

Подпис:

(Христо Делчев)

20.11.2021